

ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ Ή ΕΛΛΗΝΕΣ ΗΣΑΝ ΟΙ ΚΑΡΥΩΤΑΙ;

§ 1) Πρόκειται περί τῶν ἐν τῷ λεκανοπεδίῳ τοῦ κάτω Τόνζου (Τούντζας) τῆς κεντρικῆς βορείου Θράκης ἑλληνοφώνων, Βουλγάρων δὲ πολιτῶν, οἵτινες ὡς Ἕλληνες μετηνάστευσαν σχεδὸν πάντες τῷ 1924 εἰς τὴν μητέρα Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς μεταπολεμικῆς μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ Ἑλλάδος συνθήκης τοῦ Νεϊγὺ περί ἐκουσίας ἀνταλλαγῆς τῶν ἐν αὐταῖς ἀλλοφύλων ἰθαγενῶν πληθυσμῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἱκανοὶ αὐτῶν εἶχον ἤδη μεταναστεύσει καὶ τῷ 1906 ἀμέσως μετὰ τὸ ἀνθελληνικὸν ἐν Βουλγαρίᾳ κίνημα καὶ τινες τῷ 1914 μετὰ τὸν δεύτερον Βαλκανικὸν πόλεμον.

Οὗτοι οἰκοῦντες εἰς τὰς ἀμειγεῖς μέχρι σχεδὸν τοῦ τῆς μεταναστεύσεως των χρόνου Ἑλληνικὰς κωμοπόλεις κατὰ κόμας Καβακλῆ, Καρυὰς (Κοζλουτζά), Δογγάνογλου (Δουγγάνκοι), Γεσκούρκοι, Δράμαν, Ἀκμπουνάρ, Σιναπλῆ, Μέγα καὶ Μικρὸν Μουσταφίαν δεξιόθεν τοῦ ποταμοῦ καὶ Μέγα καὶ Μικρὸν Βογιαλίκιον καὶ Μουσταφίαν ἀριστερόθεν, πρὸς δὲ ἔξω καὶ εἰς ἄλλας ἐπικείμετους πρὸς τὸν Μενέτσοβον, Γκρόδεμ, Γκαρβάν, Γκιουρβάν καὶ λοιπὰς ἐπικείμεσας το συλλήβδην ὑπὸ τῶν ἄλλων Θρακῶν καὶ τῶν Βουλγάρων αὐτῶν *Καρυῶται* (βουλγ. Karioti). Δημῶδες χορευτικὸν ᾄσμα τῶν ἀνατολικῶν καὶ νοτίων Θρακῶν μαρτυρεῖ τοῦτο:

«Πέρασα, ξεπέρασα τῶν *Καρυῶτων* τὰ χωριά
κι' εἶδα, πῶς τὰ σπέρνουνε οἱ *Καρυῶτες* τὰ κουκιά» ¹⁾. κτλ.

Προφανῶς τὸ τοπωνυμικὸν ἐπίθετον τῶν κατοίκων τῆς κωμοπόλεως Καρυῶν, ὡς τῆς ἀρχαιοτέρας καὶ σπουδαιοτέρας ἐπὶ τουρκοκρατίας καὶ ὡς ἐκ τούτου μᾶλλον γνωστῆς ἀπωτέρω, ἐπεξετάθη κατὰ συνεκδοχὴν καὶ εἰς τοὺς περιόικους ὁμοφύλους των. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Καρυῶτων, ὑπα-

1) Ἀστερίου Ζήκου, Σηλυβριανὰ τραγούδια, «Θρακικά», τόμ. Α'. ἔτ. 1928, σελ. 421.—Πολυδ. Παπαχριστοδούλου, Ἀδριανουπολίτικα τραγούδια, Ἀρχεῖον Θρακικοῦ Λαογραφικοῦ καὶ γλωσσικοῦ Θεσαυροῦ, τόμ. Β'. ἔτ. 1935—36, σελ. 154.

γομένων ἀπὸ τοῦ 1900 εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καζὶλ-ἀγάτς (νῦν Ἑλχόβου)¹⁾, δὲν ὑπερέβαινε κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἐπισήμους Βουλγαρικὰς στατιστικὰς τὰς 15 χιλιάδας ψυχῶν, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ὅμως τῆς ἱερᾶς ἑλληνικῆς μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξηγοῦντο πνευματικῶς κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, οἱ Καρυῶται ἦσαν ὑπὲρ τὰς 20 χιλιάδας.

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Μιλτιάδου Λουλουδοπούλλου Ἀγχιαλίτου, διατελέσαντος διδασκάλου ἐν Καρυαῖς κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1900 – 1901 οἱ Καρυῶται (δηλ. οἱ κάτοικοι τῶν προμνημονευθέντων 12 Ἑλληνικῶν ἀμειγῶν κομποπόλεων καὶ κωμῶν) ἀρχομένου τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος, ἔξ ἔτη πρὸ τῆς καταλύσεως τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ σχολείου καὶ τῆς βιαιᾶς ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας ἐπιβολῆς τῆς Βουλγαρικῆς ἐκπαίδευσεως καὶ γλώσσης, ἀνήρχοντο εἰς 22.488 ψυχὰς²⁾. Ἡ ἀναγκύβεια δὲ τῆς Βουλγαρικῆς ἐπισήμου στατιστικῆς, ἣτις παρετηρεῖτο ἐν γένει προκειμένου περὶ τοῦ ἐν Βουλγαρίᾳ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ³⁾, ἐκφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μετὰ τεταρτημυρίου αἰῶνος μεταναστευσάντων εἰς

1) Οἱ Καρυῶται μέχρι τοῦ 1900 ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς γῶρας ἀπὸ τῆς Ὁθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας (1878) ὑπερῆσαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καβακλή, μέρος μόνον τῆς κομποπόλεως, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἦτο ἡ ἐστὶς τῆς ἐπαρχίας καὶ ποτὶς μὲν αἰοικητικαὶ ἀρχαί. Ἐκ τούτου τὸ Καβακλή, κείμενον ἄλλως τε τοπογραφικῶς περὶ τὸ κέντρον τοῦ ἡμικυκλίου, ἐν τῷ ὅποιῳ ἦσαν διασπαρμένα τὰ λοιπὰ ἑνδεκα Ἑλληνικά χωρία μικρὸν ἀπέχοντα ἀλλήλων, καὶ χωρὶς ἰσχυρῶς ἰσχυρὸν ὑψηλότερον αὐτῶν, κατέστη ὁ τόπος τῆς συναντήσεως τῶν Καρυῶτων. Ἐπειδὴ δὲ εἶχε καὶ τὰ ἀρτιώτερον διοργανωμένα καὶ τελειότερον λειτουργούντα σχολεῖα καὶ ἐν αὐτῷ παρέμενεν ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος, ἔδιδε τὸν ρυθμὸν τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς ζωῆς εἰς τὰ περίεξ Ἑλληνικά χωρία, ἀποτελοῦντα οἶναι Ἀμφικτυονίαν τινά. Πρὸς δὲ καὶ, εἰς αὐτὰ τὰ περίεξ Βουλγαρικά χωρία ἐπεξέτεινε τὴν κοινωνικὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ, ἀφοῦ πολλοὶ τῶν Βουλγάρων μέχρι τοῦ 1890 ἀπέστελλον τὰ τέκνα των πρὸς ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ σχολεῖά του. Ἐννοεῖται οὖν ταῦτα δὲν ἔβλεπον εὐαρέστως οἱ ἰθύνοντες Βούλγαροι καὶ ὁ Πέτρος Καραβέλωφ μεθ' ὅλας τὰς δημοκρατικὰς του ἰδέας τὰς ὁποίας διεκήρυσσε διὰ τοῦ δημοσιογραφικοῦ του ὄργάνου Π ρ ὁ ὁ ρ ο ς, γενόμενος πρωθυπουργὸς μετήνεγκε τὴν ἔδραν τῆς ἐπαρχίας εἰς τὸ μικρὸν καὶ ρυπαρὸν Βουλγαρικὸν χωρίον τῆς περιφερείας Καζὶλ-ἀγάτς, ὅθεν καὶ ἡ τῆς ἐπαρχίας μετονομασία.

2) Μ ι λ τ. Λ ο υ λ ο υ δ ο π ο ὕ λ λ ο υ, Ἀνέκδοτος συλλογὴ ἡθῶν, ἐθίμων δημοτικῶν ὁσμάτων, προλήψεων, δεισιδαιμονιῶν, παροιμιῶν, οἰνιγμάτων κτλ. τῶν Καρυῶν (ἐπαρχίας Καβακλή), Βάρνη, ἔτ. 1903, σελ. α'—ιε'.

3) Σήμερον ἐν Βουλγαρίᾳ Ἑλληνες τὴν ἐθνικότητα ἀπογράφονται μόνον οἱ ὑπήκοοι Ἑλληνες, οἱ δὲ ἔχοντες Βουλγαρικὴν ὑπηκοότητα Ἑλληνες ἀπογράφονται ὡς Βούλγαροι τὴν ἐθνικότητα. Ἐν ἄλλοις λόγοις σήμερον κατὰ τὰς ἐπισήμους στατιστικὰς Ἑλληνες ἰθαγενεῖς ἐν Βουλγαρίᾳ δὲν ὑπάρχουσιν. Οἱ ζῶντες ἐν αὐτῇ ὑπολαμβάνονται, ὡς ξένοι ὑπήκοοι, ἄλλοδαποί.

τὴν Ἑλλάδα Καρυωτῶν. Οὗτοι μετὰ τῶν προσφύγων συγχωρίων των κατὰ τὰ ἔτη 1906 καὶ 1914 ὑπερέβησαν τὰς 30 χιλιάδας ψυχῶν, διότι αἱ ἐγκαταστᾶσαι μετὰ κλήρου οἰκογένειαι ἀνῆλθον εἰς 7383, ὑπολογιζομένων τῶν μελῶν ἐκάστης οἰκογενείας ἀπὸ 3 μέχρι 5 ἀτόμων. Τοῦτο δέ, διότι τῆς κληρουχίας ὁρισθείσης κατὰ τὸν ἀγροτικὸν νόμον οἰκογενειακῆς (δηλ. δι' ἀνδρόγυνον) πολλαὶ τῶν πολυμελῶν οἰκογενειῶν κατετιμήθησαν καὶ ἐδημιουργήθησαν οὕτω ἰμέσως καὶ ἄλλαι ὀλιγομελεῖς πρὸς λῆψιν κλήρου¹).

Παρατιθέμεθα ἐνταῦθα συνοπτικὸν πῖνακα τῶν ἐγκαταστάντων ἐν Ἑλλάδι ὡς κληρῶν Καρυωτῶν, φιλοπονηθέντα ὑπὸ τοῦ Καβακλιώτου Γκέτα Τζοβαροπούλλου, διατελέσαντος νομάρχου Πέλλης καὶ κρατήσαντος ὀνοματικὸν κατάλογον τῶν ἐγκαταστάντων ὡς ἀντιπροσώπου αὐτῶν.

Ὄνομα κωμοπόλεως ἢ κώμης.	Χρονολογία ἐγκαταστάσεως κληρῶν οἰκογενειῶν		Σύνολον οἰκογενειῶν
	1906 καὶ 1914	1925	
α') Καβακλῆ ²⁾	1105	2248	3353
β') Καρυαί,	220	530	750
γ') Μέγα Μοναστήριον,	179	250	420
δ') Μικρὸν Μοναστήριον,	250	189	430
ε') Σιναπτή,	145	450	595
ς') Δογγάνογλου,	110	250	360
ζ') Τσουκούρκοι,	125	85	210
η') Δράμα,	145	—	145
θ') Ἀκ-μπουνάρ,	20	85	105
ι') Μέγα Βογιαλίκιον,	140	360	500
ια') Μικρὸν Βογιαλίκιον,	105	100	205
ιβ') Μουρανδαλῆ	100	110	210
	2635	4748	7383

1) Ἐγένοντο τότε συνοικέσια ἐφήβων 17-18 ἐτῶν μετὰ νεανίδων 15 ἐτῶν καὶ μικροτέρων ἔτι ἡλικίας. Ὁ κλῆρος ὁρίσθη ἕνεκα τῆς πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ 35 στρεμμάτων διὰ τὸ ἀπλοῦν ἀνδρόγυνον μέχρι 60 διὰ τὰς πολυμελεῖς οἰκογενείας ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν των.

2) Ἀναγράφομεν λεπτομερῶς τὰ μέρη τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν Καρυωτῶν μετὰ τῆς χρονολογίας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν.

α'.) Κ α β α κ λ ῆ, τῷ 1925 γ ε ω ρ γ ο ἰ εἰς Κουφάλια (Θεσσαλονίκης) οἰκογένειαι 120, Αἰγίνιον (Κατερίνης) 450, Κίτρος (Κατερίνης) 200, Νέον Καβακλῆ (Κομοτινῆς) 120, Φερράς Ἐβρου 3, Δίκαιαν (Νέας Ὁρεστιάδος) 150, Δοξᾶτον (Δράμας) 250, ἐ π ι τ η δ ε υ μ α τ ῖ α ἰ εἰς Κομοινην 60, Θεσσαλονίκην 20. Τῷ 1906 γ ε ω ρ γ ο ἰ εἰς Κοιλάδα 120, Νέαν Λεύκην 60, Χαλίτσι 100, Νέας Καρυάς 50, Νέαν Φιλιππουπλιν (Λαρίσης) 100, Τσαμάς (Καρδίτσας) 300, Ἀλμυρὸν 50, Σοφά-

§ 2) Ἡ δημογραφικὴ τῶν Καρυσιῶν ἐν Βουλγαρίᾳ κατάστασις ἀρχομένου τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος ἦτο ἡ ἀκόλουθος.

α') Καβακλή, κομμόπολις ἀριθμοῦσα 9 χιλιάδας κατοίκων, ἐπὶ τῶν κλιτύων εὐρείας καὶ ἐπιμήκους φάραγγος. Βούλγαροι μόνιμοι κάτοικοι ἐν αὐτῷ μέχρι τοῦ 1900 δὲν ὑπῆρχον πλὴν τῶν ὀλίγων δημοσίων ὑπαλλήλων,

δες 25, Καλοχώρι (Θεσσαλονίκης) 20, Εὐξεινούπολιν (Ἀλμυροῦ) 70, ἐπιτε-
δευματίαι εἰς Βόλον 30, Λάρισαν 25, Ἀθήνας 25, ἀλλαχοῦ τῷ 1906 καὶ
1925 ὡς γεωργοὶ 150. Σύνολον οἰκογενειῶν 3353.

β') Καρυαί, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Γιαννισὰ 400, Καλοχώρι 50,
Θεσσαλονίκην 30. Τῷ 1906 εἰς Χαλῖται 50, Νέας Καρυὰς 70, Ἀλμυρὸν 50, ἀλλα-
χοῦ τῷ 1906—1925 γεωργοὶ καὶ ἐπιτεδευματίαι 100. Σύνολον
οἰκογενειῶν 750.

γ') Μέγα Μοναστήριον, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Τρίκαλα
(Βερροίας) 150, Μπεριλέρ (Δομοκοῦ) 20. Τῷ 1906 εἰς Χαλῖται 20. Ἀλλαχοῦ τῷ
1906—1925—50. Σύνολον 420.

δ') Μικρὸν Μοναστήριον, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ἀγί-
ους Ἀποστόλους (Γιαννισῶν) 60, Μικρὸν Μοναστήριον (Θεσσαλονίκης) 100, Μπε-
ριλέρ 15. Τῷ 1906 εἰς Ἀλήφακα (Λαγκαδῶν) 70, Ριζόμυλον (Βερροίας) 50, Ἀλ-
καδῶ 50, ἀλλαχοῦ τῷ 1906—1925—50. Σύνολον 430.

ε') Σινιάκλη, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Πολύκαστον (Κιλκίς) 350,
Μεσσούνην (Κομοτινῆς) 100. Τῷ 1906 εἰς Κοκάδα 50, Νέαν Φιλιππούπολιν 45.
Ἀλλαχοῦ τῷ 1906—1925—50. Σύνολον 595.

ς') Δογγάνογλου, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ξυλαγανὴν (Κομο-
τινῆς) 100, Καρακοτζαλή 120. Τῷ 1906 εἰς Ριζόμυλον 40, τῷ 1906 καὶ 1925 ἀλλα-
χοῦ 100. Σύνολον 360.

ζ') Τσουκούρκιοι, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ἀρχονικὸν (Για-
ννισῶν) 60, τῷ 1906 εἰς Ριζόμυλον 100, τῷ 1906—1925 ἀλλαχοῦ 50. Σύνολον 210.

η') Δράμα, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ἀλήφακα 95, ἀλλαχοῦ 50. Σό-
νολον 145.

θ') Ἀκμπουνάρι, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Αἰγίνιον 75. Τῷ 1906—
1925 ἀλλαχοῦ 30. Σύνολον 105.

ι') Μέγα Βογιάλίκιον, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ξυλαγανὴν
100, Χατζηλάρ (Κομοτινῆς) 40, Μονόσπιτα (Βερροίας) 100, Βαφροχώρι (Κιλκίς) 130.
Τῷ 1914 εἰς Σκεπαστὸν (Λαγκαδᾶ) 50. Τῷ 1906 εἰς Νέαν Λεύκην 50. Τῷ 1906—
1925 ἀλλαχοῦ 40. Σύνολον 500.

ια') Μικρὸν Βογιάλίκιον, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ξυλα-
γανὴν 50, Χατζηλάρ 30. Τῷ 1914 εἰς Σκεπαστὸν 20. Τῷ 1906 εἰς Νέαν Λεύκην 30.
Τῷ 1906 καὶ 1925 ἀλλαχοῦ 75. Σύνολον 205.

ιβ') Μουρανδαλή, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ξυλαγανὴν 50. Τῷ 1914
εἰς Σκεπαστὸν 60. Τῷ 1906 ἀλλαχοῦ 100. Σύνολον 210. Ὁ τε πίναξ καὶ ἄλλαι αἰ-
τηθεῖσαι πληροφορίες περὶ Καρυσιῶν παρεσχέθησαν ἡμῖν προσφρόνως ὑπὸ τοῦ
καλοῦ πατριώτου καὶ ἀγαπητοῦ ἡμῶν μαθητοῦ ἐν τοῖς Ζαυφείοις διδασκαλείοις
Φιλιππουπόλεως Γ. Τζοβαροπούλλου.

Βούλγαροι ἢ Ἕλληνες ἦσαν οἱ Καρυῶται ; Προσθῆκαι εἰς τὴν μελέτην. (τόμ. ΙΓ', ἔτ. 1940, σελ. 157). "Οτι αἱ ἐν **τῇ Παρορίᾳ** (κυρ. **Παρορίοις—Παρόρια**) μοναὶ ἦσαν Ἑλληνικαὶ (§ 9), ἀνεγινώσκοντο δηλ. ἐν αὐταῖς αἱ ἱεραὶ ἀκολουθίαι καὶ ἐκηρύσσοντο τὰ ψυχροσώτη-ρια τοῦ Γρηγορίου Σιναΐτου διδάγματα ἐν Ἑλληνικῇ γλώσσῃ πρὸς τοὺς παντοδαποὺς ἡσυχαστάς των : «μανθάνει τοῦτο (δηλ. τὰ σεπτὰ ἀριστεύματα) ἡ Μεγαλόπολις καὶ ὅλη ἡ Θράκη καὶ ἡ Μακεδονία, ἀλλὰ καὶ ἡ πᾶσα τῶν Βουλγάρων κατοικήσις καὶ τὰ πέρα Ἰστρου καὶ τῆς Σερβίας» καὶ τρέχουσιν ἄπειρα πλήθη τῶν ἐκλεκτῶν πρὸς αὐτὸν ζη-τοῦν(τα) χορτασθῆναι ἐκ τῆς πηγῆς τῶν διδαγμάτων αὐτοῦ τῶν ἀειζώων καὶ δὴ καὶ χορτάζονται» (**Καλλίστου** βιογραφία Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου), διαπιστοῦται καὶ ἐξ Ἑλληνικοῦ ἀπὸ τῶν πρώτων δεκαετηρίδων τοῦ 14ου αἰῶνος χειρογράφου Τετραευαγγελίου, ἀποκειμένου νῦν ἐν τῇ δημοτικῇ τῆς Βολωνίας βιβλιοθήκῃ, ἐπὶ τινος σελίδος τοῦ ὁποίου ἀναγράφεται ἡ ἀκόλουθος εἰς τὴν μονὴν τῆς Κατακεκρυωμένης Θεοτόκου ὑπὸ ἡγουμένου της ἀφιέρωσις :

«Τὴν παροῦσαν ταύτην βίβλον ἀνατίθημαι τῇ σε(βασμί)ᾳ μονῇ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Κατακεκρυωμένης ἕνεκα ψυχικῆς μου σωτη-ρίας καὶ γὰρ **ὁ χρηματίσας ταύτης τῆς μονῆς ἡγούμενος Γεράσιμος** ἱε-ρομόναχος ἐνόμιον κάσας τῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφότητος, μηνὶ Μαρτίῳ θ' (ἡμέρα δ' 1^η τοῦ ὀγδοῦς) καὶ εἰς τὰς ταύτης αἰτίας ἐξ αὐτῆς, τὰς ἀρ[ε]τὰς ἐξεῖ-τε... (μακροσίαν ὁκτὼ καὶ δεκά ἑξα ἑκατὸν δεσφορ(ων) πατέρων τῶν ἐν Ν[ε]μ[α]σίᾳ καὶ τὴν μερίδα σχολῆ(ν) τοῦ Γερα(ύ)λο(υ) Ἰούδα καὶ τὴν κα-τάρ(αν) ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ καὶ ἀναξίου δούλου (τοῦ) Χριστοῦ)». ("Ιδε, **N. Béh**, Ein Buchgeschenk an das Madonna-Katakekryomeni-Klo-ster ἐν τοῖς Byzantinisch-neugriechische Jahrbücher, τόμ. XV, ἔτ. 1939, 187 κ. ἐξῆς).

Πρὸς τῇ μνημονευθείσῃ ἐκδόσει τοῦ Ἑλληνικοῦ κειμένου τῆς ὑπὸ τοῦ Καλλίστου βιογραφίας Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου ὑπὸ τοῦ Ρώσου Ro-mialovsky ἐν ταῖς **Μελέταις** τῆς ἱστορικῆς καὶ φιλολογικῆς σχολῆς τοῦ αὐτοκρατορικοῦ τῆς Πετροπόλεως πανεπιστημίου, τεύχ. XXXV, περὶ ἧς καὶ κρίσιν ἔγραψεν ὁ καθηγητὴς Krumbacher ἐν τῷ Byzantin. Zeit-schrift, τόμ. IV (1895), σελ. 200-202, ὑπάρχει καὶ ἡ ἐκδόσις τοῦ P. A. Syrku : Βίος Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου, συγγραφεὶς ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Καλλίστου, ἐν Πετροπόλει 1908, ἐν τοῖς **Μνημείοις τῆς ἐταιρείας τῶν φίλων τῆς παλαιογραφίας καὶ τέχνης**, τεύχ. CCLXXII. Νεοελληνικὴ μετάφρασις τῆς βιογραφίας εὑρεται παρὰ Κ. Δουνάκη ἐν τῷ μεγάλῳ Συναξαριστῇ, ἤτοι Σμαράγδῳ τοῦ νοητοῦ Παρα-δείσου, ἐν Ἀθήναις, 1892, σελ. 83 κἑξῆς.

Ἐν τῇ βιογραφίᾳ τὸ μέρος, ἐφ' οὗ ἔκειτο ἡ τῆς Κατακεκρυωμένης

ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ Ή ΕΛΛΗΝΕΣ ΗΣΑΝ ΟΙ ΚΑΡΥΩΤΑΙ;

§ 1) Πρόκειται περί τῶν ἐν τῷ λεκανοπεδίῳ τοῦ κάτω Τόνζου (Τούντζας) τῆς κεντρικῆς βορείου Θράκης ἑλληνοφόνων, Βουλγάρων δὲ πολιτῶν, οὔτινες ὧς Ἕλληνες μετηνάστευσαν σχεδὸν πάντες τῷ 1924 εἰς τὴν μητέρα Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς μεταπολεμικῆς μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ Ἑλλάδος συνθήκης τοῦ Νεϊγὺν περί ἐκουσίας ἀνταλλαγῆς τῶν ἐν αὐταῖς ἀλλοφύλων ἱθαγενῶν πληθυσμῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἱκανοὶ αὐτῶν εἶχον ἤδη μεταναστεύσει καὶ τῷ 1906 ἀμέσως μετὰ τὸν ἀνθελληνικὸν ἐν Βουλγαρίᾳ κίνημα καὶ τινες τῷ 1914 μετὰ τὸν δευτέρου Βαλκανικοῦ πόλεμον.

Οὗτοι οἰκοῦντες εἰς τὰς ἀμεινὰς μετὰ τὸν πόλεμον τῆς μεταναστεύσεως τῶν χρόνου Ἑλληνικὰς κομποπόλεις καὶ κομὰς Καβακλῆ, Καρνάς (Κοζλουφτσί), Λογγάσιον (Λουγγανίσι), Τσικουφτοῦ, Δραμαῖο, Ἀκμιτσάν, Σινιπλῆ, Μέγα καὶ Μικρὸν Μοναστηρίον δεξιόθεν τοῦ ποταμοῦ καὶ Μέγα καὶ Μικρὸν Βογιαλίκιον καὶ Μοναστηράκι, ἀριστερόθεν, πρὸς δὲ ἔνιοι καὶ εἰς ἄλλας ἐπιμέκτους πρὸς τὸν Μενέτσοβον, Γκέρδεμε, Γκλαβάν, Γκιουραλάν καὶ λοιπὰς, ἐπωνομαζόντο συλλήβδην ὑπὸ τε τῶν ἄλλων Θρακῶν καὶ τῶν Βουλγάρων αὐτῶν *Καρνώται* (βουλγ. *Karioti*). Δημῶδες χορευτικὸν ᾄσμα τῶν ἀνατολικῶν καὶ νοτίων Θρακῶν μαρτυρεῖ τοῦτο:

«Πέρασα, ξεπέρασα τὸν *Καρνώτων* τὰ χωριά
κι' εἶδα, πῶς τὰ σπέρνουνε οἱ *Καρνώτες* τὰ κουκιά» ¹⁾ κτλ.

Προφανῶς τὸ τοπωνυμικὸν ἐπίθετον τῶν κατοίκων τῆς κομποπόλεως Καρνῶν, ὥς τῆς ἀρχαιοτέρας καὶ σπουδαιοτέρας ἐπὶ τουρκοκρατίας καὶ ὥς ἐκ τούτου μᾶλλον γνωστῆς ἀπωτέρω, ἐπεξετάθη κατὰ συνεκδοχὴν καὶ εἰς τοὺς περιοίκους ὁμοφύλους τῶν. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Καρνωτῶν, ὑπα-

1) Ἀστερίου Ζήκου, Σηλυβριανὰ τραγούδια, «Θρακικά», τόμ. Α'. ἔτ. 1928, σελ. 421.—Πολυδ. Παπαχριστοδούλου, Ἀδριανουπόλιτικα τραγούδια, Ἀρχεῖον Θρακικοῦ Λαογραφικοῦ καὶ γλωσσικοῦ Ἐθναυτοῦ, τόμ. Β'. ἔτ. 1935—36, σελ. 154.

γομένων ἀπὸ τοῦ 1900 εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καζίλ-άγάτς (νῦν Ἑλγόβου) ¹⁾, δὲν ὑπερέβαινε κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἐπισήμους Βουλγαρικὰς στατιστικὰς τὰς 15 χιλιάδας ψυχῶν, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ὅμως τῆς ἱερᾶς ἑλληνικῆς μητροπόλεως Φιλίππουπόλεως, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξηρτῶντο πνευματικῶς κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, οἱ Καρυῶται ἦσαν ὑπὲρ τὰς 20 χιλιάδας.

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Μιλτιάδου Λουλουδοπούλλου Ἀγχιαλίτου, διατελέσαντος διδασκάλου ἐν Καρυαῖς κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1900 – 1901 οἱ Καρυῶται (δηλ. οἱ κάτοικοι τῶν προμνημονευθέντων 12 Ἑλληνικῶν ἀμειγῶν κωμοπόλεων καὶ κωμῶν) ἀρχομένου τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος, ἔξ ἑτη πρὸ τῆς καταλύσεως τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ σχολείου καὶ τῆς βιαίας ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας ἐπιβολῆς τῆς Βουλγαρικῆς ἐκπαίδευσως καὶ γλώσσης, ἀνήρχοντο εἰς 22.488 ψυχάς ²⁾. Ἡ ἀναγκάσεια δὲ τῆς Βουλγαρικῆς ἐπισήμου στατιστικῆς, ἣτις παρετηρεῖτο ἐν γένει προκειμένου περὶ τοῦ ἐν Βουλγαρίᾳ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ³⁾, ἐκφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μετὰ τεταρτημυρίου αἰῶνος μεταναστευσάντων εἰς

1) Οἱ Καρυῶται μέχρι τοῦ 1900 ἦσαν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς χώρας ἀπὸ τῆς ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας (1878) ἀπέναντι εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καβακλή, περιλαμβανόμεναι τὰς κωμοπόλεως, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἦτο ἡ ἔδρα τῆς ἐπαρχίας καὶ ποτε μόνον αἱ διοικητικαὶ ἀρχαί. Ἐκ τούτου τὸ Καβακλή, ὡς ἄλλως τε τοπογραφικῶς περὶ τὸ κέντρον τοῦ ἡμικυκλίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἦσαν διασπαρμένα τὰ λοιπὰ ἑνδεκα Ἑλληνικὰ χωρία μικρὸν ἀπέχοντα ἀλλήλων, καὶ κατωικτικῶς ἱστάμενον ὑψηλότερον αὐτῶν, κατέστη ὁ τόπος τῆς συναντήσεως τῶν Καρυῶτων. Ἐπειδὴ δὲ εἶχε καὶ τὰ ἀρτιώτερον διωργανωμένα καὶ τελειότερον λειτουργοῦντα σχολεῖα καὶ ἐν αὐτῷ παρέμενεν ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος, εἶδεν τὸν ρυθμὸν τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς ζωῆς εἰς τὰ περίξ Ἑλληνικὰ χωρία, ἀποτελοῦντα οἶναι Ἀμφικτυονίαν τινα. Πρὸς δὲ καὶ, εἰς αὐτὰ τὰ περίξ Βουλγαρικὰ χωρία ἐπεξέτεινε τὴν κοινωνικὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ, ἀφοῦ πολλοὶ τῶν Βουλγάρων μέχρι τοῦ 1890 ἀπέστελλον τὰ τέκνα των πρὸς ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ σχολεῖά του. Ἐννοεῖται ὅτι ταῦτα δὲν ἔβλεπον εὐαρέστως οἱ ἰθύνοντες Βούλγαροι καὶ ὁ Πέτρος Καραβέλωφ μεθ' ὅλας τὰς δημοκρατικὰς του ἰδέας τὰς ὁποίας διεκήρυσσε διὰ τοῦ δημοσιογραφικοῦ του ὄργανου Π ρ ό δ ο ς, γενόμενος πρωθυπουργὸς μετήνεγκε τὴν ἔδραν τῆς ἐπαρχίας εἰς τὸ μικρὸν καὶ ρυπαρὸν Βουλγαρικὸν χωρίον τῆς περιφερείας Καζίλ-άγάτς, ὅθεν καὶ ἡ τῆς ἐπαρχίας μετονομασία.

2) Μ ι λ τ. Λ ο υ λ ο υ δ ο π ο ὑ λ λ ο υ, Ἀνέκδοτος συλλογὴ ἡθῶν, ἐθίμων δημοτικῶν ὁσμῶν, προλήψεων, δεισιδαιμονιῶν, παροιμιῶν, οἰνιγμάτων κτλ. τῶν Καρυῶν (ἐπαρχίας Καβακλή), Βάρνη, ἔτ. 1903, σελ. α'—ιε'.

3) Σήμερον ἐν Βουλγαρίᾳ Ἑλληνες τὴν ἐθνικότητα ἀπογράφονται μόνον οἱ ὑπήκοοι Ἑλληνες, οἱ δὲ ἔχοντες Βουλγαρικὴν ὑπηκοότητα Ἑλληνες ἀπογράφονται ὡς Βούλγαροι τὴν ἐθνικότητα. Ἐν ἄλλοις λόγοις σήμερον κατὰ τὰς ἐπισήμους στατιστικὰς Ἑλληνες ἰθαγενεῖς ἐν Βουλγαρίᾳ δὲν ὑπάρχουσιν. Οἱ ζῶντες ἐν αὐτῇ ὑπολαμβάνονται, ὡς ξένοι ὑπήκοοι, ἀλλοδαποί.

τὴν Ἑλλάδα Καρυωτῶν. Οὗτοι μετὰ τῶν προσφύγων συγχωρίων των κατὰ τὰ ἔτη 1906 καὶ 1914 ὑπερέβησαν τὰς 30 χιλιάδας ψυχῶν, διότι αἱ ἐγκαταστᾶσαι μετὰ κλήρου οἰκογενεῖαι ἀνῆλθον εἰς 7383, ὑπολογιζομένων τῶν μελῶν ἐκάστης οἰκογενείας ἀπὸ 3 μέχρι 5 ἀτόμων. Τοῦτο δέ, διότι τῆς κληρουχίας ὁρισθείσης κατὰ τὸν ἀγροτικὸν νόμον οἰκογενειακῆς (δηλ. δι' ἀνδρόγυνον) πολλαὶ τῶν πολυμελῶν οἰκογενειῶν κατετμήθησαν καὶ ἐδημιουργήθησαν οὕτω ἱμέσως καὶ ἄλλαι ὀλιγομελεῖς πρὸς λήψιν κλήρου¹).

Παρατιθέμεθα ἐνταῦθα συνοπτικὸν πίνακα τῶν ἐγκαταστάσεων ἐν Ἑλλάδι ὡς κληρῶν Καρυωτῶν, φιλοπονηθέντα ὑπὸ τοῦ Καβακλιώτου Γκέτα Τζοβαροπούλλου, διατελέσαντος νομάρχου Πέλλης καὶ κρατήσαντος ὀνοματικὸν κατάλογον τῶν ἐγκαταστάσεων ὡς ἀντιπροσώπου αὐτῶν.

Όνομα κωμοπόλεως ἢ κώμης.	Χρονολογία ἐγκαταστάσεως κληρῶν οἰκογενειῶν		Σύνολον οἰκογενειῶν
	1906 καὶ 1914	1925	
α') Καβακλή ²⁾	1105	2248	3353
β') Καρυαί,	220	530	750
γ') Μέγα Μοναστήριον,	170	350	420
δ') Μικρὸν Μοναστήριον,	250	180	430
ε') Σιγαπή,	145	450	595
ς') Δογγάνογλου,	110	250	360
ζ') Τσουκούρκοι,	125	85	210
η') Δράμα,	145	—	145
θ') Ἀκ-μπουνάρ,	20	85	105
ι') Μέγα Βογιαλίκιον,	140	360	500
ια') Μικρὸν Βογιαλίκιον,	105	100	205
ιβ') Μουρανδαλή	100	110	210
	2635	4748	7383

1) Ἐγένοντο τότε συνοικέσια ἐφήβων 17-18 ἐτῶν μετὰ νεανίδων 15 ἐτῶν καὶ μικροτέρων ἔτι ἡλικίας. Ὁ κλῆρος ὁρίσθη ἕνεκα τῆς πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ 35 στρεμμάτων διὰ τὸ ἀπλοῦν ἀνδρόγυνον μέχρι 60 διὰ τὰς πολυμελεῖς οἰκογενεῖας ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν των.

2) Ἀναγράφομεν λεπτομερῶς τὰ μέρη τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν Καρυωτῶν μετὰ τῆς χρονολογίας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν.

α'). Κ α β α κ λ ῆ, τῷ 1925 γ ε ρ γ ο ι εἰς Κουράλια (Θεσσαλονίκης) οἰκογένειαι 120), Αἰγίνιον (Κατερίνης) 450, Κίτρος (Κατερίνης) 200, Νέον Καβακλή (Κομοτινῆς) 120, Φερράς Ἐβρου 3, Δίκαιαν (Νέας Ὁρεστιάδος) 150, Δοξάτον (Δράμας) 250, ἐ π ι τ η δ ε υ μ α τ ῖ α ι εἰς Κομοτινήν 60, Θεσσαλονίκην 20. Τῷ 1906 γ ε ρ γ ο ι εἰς Κοιλιάδα 120, Νέαν Λεύκην 60, Χαλίτοι 100, Νέας Καρυάς 50 Νέαν Φιλιππουπλιν (Δαρίσης) 100, Τσαμάς (Καρδίτσας) 300, Ἀλμυρὸν 50, Σοφά-

§ 2) Ἡ δημογραφικὴ τῶν Καρνωτῶν ἐν Βουλγαρίᾳ κατάστασις ἀρ-
χομένου τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος ἦτο ἡ ἀκόλουθος.

α') Καβακλή, κωμόπολις ἀριθμοῦσα 9 χιλιάδας κατοίκων, ἐπὶ τῶν
κλιτύων εὐρείας καὶ ἐπιμήκους φάραγγος. Βούλγαροι μόνιμοι κάτοικοι ἐν
αὐτῷ μέχρι τοῦ 1900 δὲν ὑπῆρχον πλὴν τῶν ὀλίγων δημοσίων ὑπαλλήλων,

δες 25, Καλοχώρ. (Θεσσαλονίκης) 20, Εὐξεινούπολιν (Ἀλμυροῦ) 70, ἐπιτη-
δευματαῖαι εἰς Βόλον 30, Λάρισαν 25, Ἀθήνας 25, ἀλλαχοῦ τῷ 1906 καὶ
1925 ὡς γεωργοὶ 150. Σύνολον οἰκογενειῶν 3353.

β') Καρναί, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Γιαννισὰ 400, Καλοχώρι 50,
Θεσσαλονίκην 30. Τῷ 1906 εἰς Χαλίτσι 50, Νέας Καρυὰς 70, Ἀλμυρόν 50, ἀλλα-
χοῦ τῷ 1906—1925 γεωργοὶ καὶ ἐπιτηδευματαῖαι 100. Σύνολον
οἰκογενειῶν 750.

γ') Μέγα Μοναστήριον, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Τρίκαλα
(Βερροίας) 150, Μπετηλιέρ (Δομοκοῦ) 200. Τῷ 1906 εἰς Χαλίτσι 20. Ἀλλαχοῦ τῷ
1906—1925—50. Σύνολον 420.

δ') Μικρὸν Μοναστήριον, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ἀγί-
ους Ἀποστόλους (Γιαννισῶν) 60, Μικρὸν Μοναστήριον (Θεσσαλονίκης) 100, Μπετη-
λιέρ 15. Τῷ 1906 εἰς Ἀλήφακα (Αἰθιοπίας) 40, Βελεστίνην 50, Ἀκ-Σα-
ραΐ 80, ἀλλαχοῦ τῷ 1906—1925—30. Σύνολον 430.
ε') Σιναϊκή, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Πολύκαστρον (Κιλκίς) 350,
Μεσσούνην (Κομοτινῆς) 100. Τῷ 1906 εἰς Κολλὰδα 50, Νέαν Φιλιππούπολιν 45.
Ἀλλαχοῦ τῷ 1906—1925—50. Σύνολον 555.

ς') Δογγάνογλου, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ξυλαγανὴν (Κομο-
τινῆς) 100, Καρακοτζαλή 120. Τῷ 1906 εἰς Ριζόμυλον 40, τῷ 1906 καὶ 1925 ἀλλα-
χοῦ 100. Σύνολον 360.

ζ') Τσοσυκοῦρκιοῖ, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ἀρχοντικὸν (Για-
ννισῶν) 60, τῷ 1906 εἰς Ριζόμυλον 100, τῷ 1906—1925 ἀλλαχοῦ 50. Σύνολον 210.

η') Δράμα, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ἀλήφακα 95, ἀλλαχοῦ 50. Σύν-
ολον 145.

θ') Ἀκμπουνάρε, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Αἰγίνιον 75. Τῷ 1906—
1925 ἀλλαχοῦ 30. Σύνολον 105.

ι') Μέγα Βογιαλίκιον, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ξυλαγανὴν
100, Χατζηλάρ (Κομοτινῆς) 40, Μονόσπιτα (Βερροίας) 100, Βαφεοχώρι (Κιλκίς) 150.
Τῷ 1914 εἰς Σκεπαστὸν (Λαγκαδᾶ) 50. Τῷ 1906 εἰς Νέαν Λεύκην 50. Τῷ 1906—
1925 ἀλλαχοῦ 40. Σύνολον 500.

ια') Μικρὸν Βογιαλίκιον, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ξυλα-
γανὴν 50, Χατζηλάρ 30. Τῷ 1914 εἰς Σκεπαστὸν 20. Τῷ 1906 εἰς Νέαν Λεύκην 30.
Τῷ 1906 καὶ 1925 ἀλλαχοῦ 75. Σύνολον 205.

ιβ') Μορφανδάλῃ, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ξυλαγανὴν 50. Τῷ 1914
εἰς Σκεπαστὸν 60. Τῷ 1906 ἀλλαχοῦ 100. Σύνολον 210. Ὅτι περὶ αὐτῆς καὶ ἄλλαι αἰ-
τηθεῖσαι πληροφορίες περὶ Καρνωτῶν παρεσχέθησαν ἡμῖν προφρόνως ὑπὸ τοῦ
καλοῦ πατριώτου καὶ ἀγαπητοῦ ἡμῶν μαθητοῦ ἐν τοῖς Ζηριφεῖσις διδασκαλείαις
Φιλιππουπόλεως Γ. Τζοβαροπούλου,

ΒΟΥΛΓΑΡΟΙ "Η ΕΛΛΗΝΕΣ ΗΣΑΝ ΟΙ ΚΑΡΥΩΤΑΙ;

§ 1) Πρόκειται περί τῶν ἐν τῷ λεκανοπεδίῳ τοῦ κάτω Τόνζου (Τούντζας) τῆς κεντρικῆς βορείου Θράκης ἑλληνοφώνων, Βουλγάρων δὲ πολιτῶν, οἵτινες ὡς "Ελληνες μετηνάστευσαν σχεδὸν πάντες τῷ 1924 εἰς τὴν μητέρα Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς μεταπολεμικῆς μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ Ἑλλάδος συνθήκης τοῦ Νεϊγῦ περί ἐκουσίας ἀνταλλαγῆς τῶν ἐν αὐταῖς ἀλλοφύλων ἰθαγενῶν πληθυσμῶν. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἱκανοὶ αὐτῶν εἶχον ἤδη μεταναστεύσει καὶ τῷ 1906 ἀμέσως μετὰ τὸ ἀνθελληνικὸν ἐν Βουλγαρίᾳ κίνημα καὶ τινες τῷ 1914 μετὰ τὸν δευτέρου Βαλκανικὸν πόλεμον.

Οὗτοι οἰκοῦντες εἰς τὰς ἀμεινότες μεχοὶ σχεδὸν τῆς μεταναστεύσεως τῶν χρόνων Ἑλληνικὰς κομποπόλεις καὶ κώμας Καβακλῆ, Καρῶας (Κοζλουδζα), Λαγανάου (Λουγκανίσι), Τσογκουθιοὶ, Δράμας, Αζμπουνά, Σινάπλη, Μέγα καὶ Μικρὸν Μοναστηρίον δεξιόθεν τοῦ ποταμοῦ καὶ Μέγα καὶ Μικρὸν Βογιαλίκιον καὶ Μοναστηρίον ἀριστερόθεν, πρὸς δὲ ἔνιοι καὶ εἰς ἄλλας ἐπιμείκτους περὶ αὐτῶν Μενέτσοβον, Γκέρδεμε, Γκλαβάν, Γκιουραλάν καὶ λοιπὰς, ἐπωνομαζόμετο συλλήβδην ὑπὸ τε τῶν ἄλλων Θρακῶν καὶ τῶν Βουλγάρων αὐτῶν Καρῶται (βουλγ. Karioti). Δημῶδες χορευτικὸν ἄσμα τῶν ἀνατολικῶν καὶ νοτίων Θρακῶν μαρτυρεῖ τοῦτο:

«Πέρασα, ξεπέρασα εἰς τῶν Καρῶτων τὰ χωριά
κι' εἶδα, πῶς τὰ σπέρνουνε οἱ Καρῶτες τὰ κουκιά» ¹⁾ κτλ.

Προφανῶς τὸ τοπωνυμικὸν ἐπίθετον τῶν κατοίκων τῆς κομποπόλεως Καρῶν, ὡς τῆς ἀρχαιοτέρας καὶ σπουδαιοτέρας ἐπὶ τουρκοκρατίας καὶ ὡς ἐκ τούτου μᾶλλον γνωστῆς ἀπωτέρω, ἐπεξετάθη κατὰ συνεκδοχὴν καὶ εἰς τοὺς περιόικους ὁμοφύλους των. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Καρῶτων, ὑπα-

1) Ἀστέριον Ζήκον, Σηλυβριανὰ τραγούδια, «Θρακικά», τόμ. Α', ἔτ. 1928, σελ. 421.—Πολύδ. Παπαχριστοδούλου, Ἀδριανουπολίτικα τραγούδια, Ἀρχεῖον Θρακικοῦ Λαογραφικοῦ καὶ γλωσσικοῦ Θησαυροῦ, τόμ. Β', ἔτ. 1935—36, σελ. 154.

Κ. Μυλίσος
Α. Μυλίσος
Θρακικά Αθ
τ. 27. 1940
π. 157-160

γομένων ἀπὸ τοῦ 1900 εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καζίλ-ἀγάτς (νῦν Ἑλχόβου)¹⁾, δὲν ὑπερέβαινε κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἐπισήμους Βουλγαρικὰς στατιστικὰς τὰς 15 χιλιάδας ψυχῶν, κατὰ τοὺς ὑπολογισμοὺς ὅμως τῆς ἱερᾶς ἑλληνικῆς μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξηγοῦντο πνευματικῶς κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους, οἱ Καρυῶται ἦσαν ὑπὲρ τὰς 20 χιλιάδας.

Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Μιλτιάδου Λουλουδοπούλλου Ἀγχιαλίτου, διατελέσαντος διδασκάλου ἐν Καρυαῖς κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1900–1901 οἱ Καρυῶται (δηλ. οἱ κάτοικοι τῶν προμνημονευθέντων 12 Ἑλληνικῶν ἀμειγρῶν κομποπόλεων καὶ κωμῶν) ἀρχομένου τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος, ἐξ ἔτη πρὸ τῆς καταλύσεως τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ Ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ σχολείου καὶ τῆς βιαίας ἐπὶ τοὺς Ἑλληνας ἐπιβολῆς τῆς Βουλγαρικῆς ἐκπαίδευσεως καὶ γλώσσης, ἀνῆρχοντο εἰς 22.488 ψυχάς²⁾. Ἡ ἀνακρίβεια δὲ τῆς Βουλγαρικῆς ἐπισήμου στατιστικῆς, ἣτις παρατηρεῖτο ἐν γένει προκειμένου περὶ τοῦ ἐν Βουλγαρίᾳ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ³⁾, ἐκφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μετὰ τεταρτημιῶν αἰῶνος μεταναστευσάντων εἰς

1) Οἱ Καρυῶται μέχρι τοῦ 1900 ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς χώρας ἀπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας (1878) ὄντας ἐν εἰρήνῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καβακλή, περὶ ὧν μὲν τῆς κομποπόλεως, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἦτο ἡ ἱερὰ τῆς ἐπαρχίας καὶ παρήμενον αἱ διοικητικαὶ ἀρχαί. Ἐκ τούτου τὸ Καβακλή, καίτερον ἄλλως τε τοπογραφικῶς περὶ τὸ κέντρον τοῦ ἡμικυκλίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἦσαν διεσπαρμένα τὰ λοιπὰ ἑνδεκα Ἑλληνικὰ χωρία μικρὸν ἀπέχοντα ἀλλήλων, καὶ κοιτανικῶς ἱστάμενον ὑψηλότερον αὐτῶν, κατέστη ὁ τόπος τῆς συναντήσεως τῶν Καρυῶτων. Ἐπειδὴ δὲ εἶχε καὶ τὰ ἀρτιώτερον διοργανωμένα καὶ τελειότερον λειτουργοῦντα σχολεῖα καὶ ἐν αὐτῷ παρήμενον ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος, ἔδιδε τὸν ρυθμὸν τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς ζωῆς εἰς τὰ περίξ Ἑλληνικὰ χωρία, ἀποτελοῦντα οἶναι Ἀμφικτυονίαν τινά. Πρὸς δὲ καί, εἰς αὐτὰ τὰ περίξ Βουλγαρικὰ χωρία ἐπεξέτεινε τὴν κοινωνικὴν ἐπίδρασιν αὐτοῦ, ἀφοῦ πολλοὶ τῶν Βουλγάρων μέχρι τοῦ 1890 ἀπέστειλλον τὰ τέκνα των πρὸς ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ σχολεῖά του. Ἐννοεῖται οὖν ταῦτα δὲν ἐβλεπον εὐαρέστως οἱ ἰθύνοντες Βούλγαροι καὶ ὁ Πέτρος Καραβέλωφ μεθ' ὅλας τὰς δημοκρατικὰς τοῦ ἰδέας τὰς ὁποίας διεκήρυσσε διὰ τοῦ δημοσιογραφικοῦ του ὄργάνου Π ρ ὁ ὁ ρ ο ς, γενόμενος πρωθυπουργὸς μετένεγκε τὴν ἔδραν τῆς ἐπαρχίας εἰς τὸ μικρὸν καὶ ρυπαρὸν Βουλγαρικὸν χωρίον τῆς περιφερείας Καζίλ-ἀγάτς, ὅθεν καὶ ἡ τῆς ἐπαρχίας μετονομασία.

2) Μ ι λ τ. Λ ο υ λ ο υ δ ο π ο ὑ λ λ ο υ, Ἀνέκδοτος συλλογὴ ἡθῶν, ἐθίμων δημοτικῶν ᾠδῶν, προλήψεων, δεισιδαιμονιῶν, παροιμιῶν, αἰνιγμάτων κτλ. τῶν Καρυῶν (ἐπαρχίας Καβακλή), Βάρνη, ἔτ. 1903, σελ. α'—ιε'.

3) Σήμερον ἐν Βουλγαρίᾳ Ἕλληνες τὴν ἐθνικότητα ἀπογράφονται μόνον οἱ ὑπήκοοι Ἕλληνες, οἱ δὲ ἔχοντες Βουλγαρικὴν ὑπηκοότητα Ἕλληνες ἀπογράφονται ὡς Βούλγαροι τὴν ἐθνικότητα. Ἐν ἄλλοις λόγοις σήμερον κατὰ τὰς ἐπισήμους στατιστικὰς Ἕλληνες ἰθαγενεῖς ἐν Βουλγαρίᾳ δὲν ὑπάρχουσιν. Οἱ ζῶντες ἐν αὐτῇ ὑπολαμβάνονται, ὡς ξένοι ὑπήκοοι, ἄλλοδαποί.

τήν Έλλάδα Καρυωτών. Ούτοι μετά τών προσφύγων συγχωρίων των κατά τὰ έτη 1906 καί 1914 υπερέβησαν τὰς 30 χιλιάδας ψυχών, διότι αἱ ἐγκαταστᾶσαι μετά κλήρου οἰκογένειαι ἀνῆλθον εἰς 7383, ὑπολογιζομένων τών μελῶν ἐκάστης οἰκογενείας ἀπό 3 μέχρι 5 ατόμων. Τοῦτο δέ, διότι τῆς κληρουχίας ὁρισθείσης κατὰ τὸν ἀγροτικὸν νόμον οἰκογενειακῆς (δηλ. δι' ἀνδρόγυνον) πολλαὶ τών πολυμελῶν οἰκογενειῶν κατετμήθησαν καὶ ἐδημιουργήθησαν οὕτω ἰμέσως καὶ ἄλλαι δλιγομελεῖς πρὸς λῆψιν κλήρου¹).

Παρατιθέμεθα ἐνταῦθα συνοπτικὸν πῖνακα τών ἐγκαταστάντων ἐν Ἑλλάδι ὡς κληρούχων Καρυωτῶν, φιλοπονηθέντα ὑπὸ τοῦ Καβακλιώτου Γκέτα Τζοβαροπούλλου, διατελέσαντος νομάρχου Πέλλης καὶ κρατήσαντος ὀνοματικὸν κατάλογον τών ἐγκαταστάντων ὡς ἀντιπροσώπου αὐτῶν.

Όνομα κωμοπόλεως ἢ κώμης.	Χρονολογία ἐγκαταστάσεως κληρούχων οἰκογενειῶν 1906 καὶ 1911	1925	Σύνολον οἰκογενειῶν
α') Καβακλῆ ²⁾	1105	2248	3353
β') Καρυαί,	220	530	750
γ') Μέγα Μοναστήριον,	170	350	420
δ') Μικρὸν Μοναστήριον,	230	180	430
ε') Σιναπλῆ,	146	450	596
ς') Δογγάνογλου,	110	250	360
ζ') Τσουκούρκοι,	125	85	210
η') Δράμα,	145	—	145
θ') Ἀκ-μπουνάρι,	20	85	105
ι') Μέγα Βογιαλίκιον,	140	360	500
ια') Μικρὸν Βογιαλίκιον,	105	100	205
ιβ') Μουρανδαλῆ	100	110	210
	2635	4748	7383

1) Ἐγένοντο τότε συνοικέσια ἐφῆβων 17-18 ἐτῶν μετά νεανίδων 15 ἐτῶν καὶ μικροτέρων, ἔτι ἡλικίας. Ὁ κλῆρος ὁρίσθη ἔνεκα τῆς πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ 35 στρεμμάτων διὰ τὸ ἀπλοῦν ἀνδρόγυνον μέχρι 60 διὰ τὰς πολυμελεῖς οἰκογενείας ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τών μελῶν των.

2) Ἀναγράφομεν λεπτομερῶς τὰ μέρη τῆς ἐγκαταστάσεως τών Καρυωτῶν μετά τῆς χρονολογίας καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν.

α.) Κ α β α κ λ ῆ, τῷ 1925 γ ε ω ρ γ ο ἰ εἰς Κουφάλια (Θεσσαλονίκης) οἰκογένοιαι 1200, Αἰγίνιον (Κατερίνης) 450, Κίτρος (Κατερίνης) 200, Νέον Κοβακλῆ (Κομοτινῆς) 120, Φερράς Ἐβρου 3, Δίκαιαν (Νέας Ὁρεστιάδος) 150, Δοξαῖτον (Δράμας) 250, ἐ π ι τ η δ ε υ μ α τ ῖ α ἰ εἰς Κομοτινὴν 60, Θεσσαλονίκην 20. Τῷ 1906 γ ε ω ρ γ ο ἰ εἰς Κοιλάδα 120, Νέαν Λεύκην 60, Χαλίτσι 100, Νέας Καρυὰς 50 Νέαν Φιλιππουπόλιν (Δαρίσης) 100, Τσαμάς (Καρδίτσης) 300, Ἀλμυρὸν 50, Σοφά-

§ 2) Ἡ δημογραφικὴ τῶν Καρνωτῶν ἐν Βουλγαρίᾳ κατάστασις ἀρχομένου τοῦ ἐνεστώτος αἰῶνος ἦτο ἡ ἀκόλουθος.

α') *Καβακλή*, κομόπολις ἀριθμοῦσα 9 χιλιάδας κατοίκων, ἐπὶ τῶν κλιτύων εὐρείας καὶ ἐπιμήκους φάραγγος. Βούλγαροι μόνιμοι κάτοικοι ἐν αὐτῷ μέχρι τοῦ 1900 δὲν ὑπῆρχον πλὴν τῶν ὀλίγων δημοσίων ὑπαλλήλων,

δες 25, Καλοχώρ. (Θεσσαλονίκης) 20, Εὔξεινούπολιν (Ἀλμυρῶν) 70, ἐπιτε-
δευματῖαι εἰς Βόλον 30, Λάρισσαν 25, Ἀθήνας 25, ἀλλαχοῦ τῷ 1906 καὶ
1925 ὡς γεωργοὶ 150. Σύνολον οἰκογενειῶν 3353.

β') *Καρυαί*, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Γιαννισὰ 400, Καλοχώρι 50, Θεσσαλονίκην 30. Τῷ 1906 εἰς Χαλῖτσι 50, Νέας Καρυάς 70, Ἀλμυρὸν 50, ἀλλα-
χοῦ τῷ 1906—1925 γεωργοὶ καὶ ἐπιτεδευματῖαι 100. Σύνολον
οἰκογενειῶν 750.

γ') *Μέγα Μοναστήριον*, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Τρίκαλα
(Βερροίας) 150, Μπερηιέρ (Δομοκοῦ) 200, τῷ 1906 εἰς Χαλῖτσι 20. Ἀλλαχοῦ τῷ
1906—1925—50. Σύνολον 420.

δ') *Μικρὸν Μοναστήριον*, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ἀγί-
ους Ἀποστόλους (Γιαννισῶν) 60, Μικρὸν Μοναστήριον (Θεσσαλονίκης) 100, Μπερη-
ιέρ 15. Τῷ 1906 εἰς Ἀλήφακα (Λαγκαδῶν) 50, Ριζόμυλον (Βελεστίνου) 50, Ἀκ-
σαϊ 30, ἀλλαχοῦ τῷ 1906—1925—50. Σύνολον 430.

ε') *Σιναπλῆ*, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Πολύκαστρον (Κιλκίς) 360,
Μεσσούνην (Κομοτινῆς) 100. Τῷ 1906 εἰς Κολάρα 50, Νέαν Φιλιππούπολιν 45.
Ἀλλαχοῦ τῷ 1906—1925—50. Σύνολον 555.

ς') *Δογγάνογλου*, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ξυλαγανὴν (Κομο-
τινῆς) 100, Καρακοτσαλῆ 120. Τῷ 1906 εἰς Ριζόμυλον 40, τῷ 1906 καὶ 1925 ἀλλα-
χοῦ 100. Σύνολον 360.

ζ') *Τσοουκούκιοϊ*, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ἀρχοντικὸν (Για-
ννισῶν) 60, τῷ 1906 εἰς Ριζόμυλον 100, τῷ 1906—1925 ἀλλαχοῦ 50. Σύνολον 210.

η') *Δράμα*, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ἀλήφακα 95, ἀλλαχοῦ 50. Σύν-
ολον 145.

θ') *Ἀκμπουνάρ*, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Αἰγίνιον 75. Τῷ 1906—
1925 ἀλλαχοῦ 30. Σύνολον 105.

ι') *Μέγα Βογιάλικοιον*, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ξυλαγανὴν
100, Χατζηλάρ (Κομοτινῆς) 40, Μονόσπιτα (Βερροίας) 100, Βαφειχώρι (Κιλκίς) 120.
Τῷ 1914 εἰς *Σκεπαστόν* (Λαγκαδᾶ) 50. Τῷ 1906 εἰς Νέαν Λεύκην 50. Τῷ 1906—
1925 ἀλλαχοῦ 40. Σύνολον 500.

ια') *Μικρὸν Βογιάλικοιον*, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ξυλα-
γανὴν 50, Χατζηλάρ 30. Τῷ 1914 εἰς *Σκεπαστόν* 20. Τῷ 1906 εἰς Νέαν Λεύκην 30.
Τῷ 1906 καὶ 1925 ἀλλαχοῦ 75. Σύνολον 205.

ιβ') *Μουρανδαλή*, τῷ 1925 γεωργοὶ εἰς Ξυλαγανὴν 50. Τῷ 1914
εἰς *Σκεπαστόν* 60. Τῷ 1906 ἀλλαχοῦ 100. Σύνολον 210. Ὁ τε πίναξ καὶ ἄλλαι αἰ-
τιθεῖσαι πληροφορίες περὶ Καρνωτῶν παρεσχέθησαν ἡμῖν προφρονῶς ὑπὸ τοῦ
καλοῦ πατριώτου καὶ ἀγαπητοῦ ἡμῶν μαθητοῦ ἐν τοῖς Ζηριφεῖσις διδασκαλείαις
Φιλιππουπόλεως Γ. Τζοβαροπούλλου.